

FOKKERIJ & GEZONDHEID: OPINIE ARTIKEL

Waarom minder doen soms beter is dan sneller behandelen

De moderne mens gaat snel naar de dokter. Voor zichzelf, voor zijn kinderen en ook voor zijn hond. Er mag niets mankeren. Een dag mank lopen, wat jeuk of een vage klacht roept al snel onrust op. Dat is begrijpelijk: we leven in een tijd waarin veel mogelijk is en waarin ingrijpen vaak voelt als goede zorg. Maar juist bij de Berner Sennenhond is het zinvol om die reflex af en toe te vertragen.

De Berner ontstond als Boerenberner: een functionele werkhond die meeleeft met het gezin, werkte op het erf en at wat er was. Er waren geen standaardprotocollen, geen preventieve behandelingen en nauwelijks medische ingrepen. Herstel op eigen kracht was belangrijk. Honden die niet functioneerden, werden simpelweg niet aangehouden. De Berner was daarmee geen kwetsbare, maar juist een sterke boerderijhond. Die achtergrond zit nog steeds in het ras verankerd. Misschien is het daarom niet juist om de Berner te zien als een hond met een "zwak" immuunsysteem. Het is aannemelijker dat hij een natuurlijk afgestemd immuunsysteem heeft: een systeem dat goed functioneert bij rust, eenvoud en tijd, maar gevoeliger kan reageren op snelle en sterk ingrijpende moderne interventies.

Van boerenleven naar moderne luxe

Eeuwenlang leefde de Berner in een omgeving waarin variatie normaal was. De voeding bestond uit reststromen, slachtafval en wat beschikbaar was. Het immuunsysteem kreeg voortdurend lage prikkels en leerde daarmee omgaan. Ziekte werd niet direct bestreden; herstel gebeurde vaak vanzelf, of niet. De moderne Berner leeft in een totaal andere wereld. Hoogwaardige, vaak sterk bewerkte voeding. Strakke schema's. Preventieve protocollen, zoals vaccinaties, antibiotica en antiparasitaire middelen. Medicatie die krachtig ingrijpt op pijn, ontsteking, bacteriën, parasieten en het immuunsysteem. Het contrast met de oorspronkelijke, en deels genetisch vastgelegde, situatie is groot. Binnen wat we nu weten over immunologie en epigenetica past het beeld dat zulke snelle veranderingen kunnen leiden tot ontregeling. Niet omdat de hond zwak is, maar omdat zijn systeem anders is afgesteld.

Standaardadvies bij een niet-standaard ras

In de praktijk zien we bij Berners regelmatig dat klachten ontstaan of verergeren ná de start van een behandeling. Antibiotica kunnen de darmflora ontregelen, terwijl juist daar een groot deel van het immuunsysteem is gevestigd.

Ontstekingsremmers en pijnstillers onderdrukken signalen die het lichaam gebruikt om te herstellen. Ontwormings- en vlooiemiddelen worden vaak routinematig en preventief gegeven, zonder duidelijke indicatie.

Dit artikel is geen pleidooi tegen moderne geneeskunde. Het is wél een oproep om standaardadviezen niet automatisch toe te passen bij een ras met zo'n duidelijke eigen achtergrond.

Goede zorg begint soms met een andere vraag: moeten we nu handelen, of eerst kijken?

De mens en zijn hond: dezelfde reflex

Wat we bij onze honden zien, herkennen we ook bij onszelf. We zijn gewend geraakt aan directe oplossingen. Ongemak mag eigenlijk niet meer bestaan. Toch weten we bij mensen dat niet elke klacht meteen behandeling vraagt. Rust, tijd en observatie zijn vaak onderdeel van herstel.

Diezelfde benadering mag ook bij de hond weer meer ruimte krijgen.

Herstel vraagt tijd – een praktijkvoorbeeld

Om dit inzicht concreet te maken, laten we de ontwikkeling zien bij een jonge Berner, Groot. Niet als bewijs, maar als illustratie van een patroon dat we vaker zien.

(geschreven door: Mark Kolster)

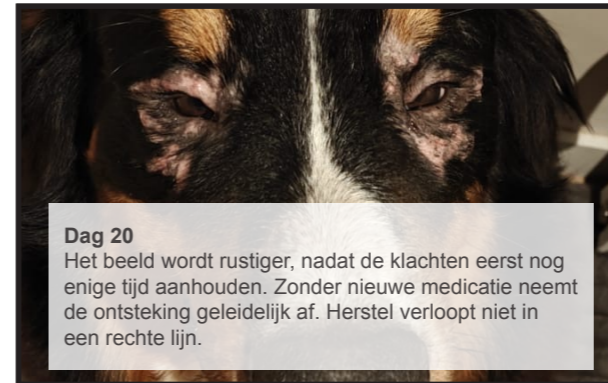
Dag 2

Na de start van medicatie ontstaan huidreacties rond mond en ogen. Het beeld is heftig en roept begrijpelijkerwijs onrust op. De fokker adviseert om de medicatie te stoppen.

Dag 6

Na het stoppen lijkt de huidreactie tijdelijk te verergeren. Dit lijkt onlogisch, omdat we gewend zijn dat klachten direct verbeteren na behandeling, maar past bij een immuunsysteem dat na het wegvallen van onderdrukking weer zelf gaat reageren.

Dag 20

Het beeld wordt rustiger, nadat de klachten eerst nog enige tijd aanhouden. Zonder nieuwe medicatie neemt de ontsteking geleidelijk af. Herstel verloopt niet in een rechte lijn.

Dag 30

Duidelijke verbetering. Ondanks het eerdere advies van de dierenarts is geen aanvullende medicatie ingezet. Tijd, rust en begeleiding bleken voldoende. De haargroei begint terug te komen.

Minder doen is soms beter zorgen

Dit voorbeeld laat zien waarom geduld zo belangrijk is. Het immuunsysteem heeft hier op eigen kracht het evenwicht hervonden, wat wijst op een goed regulerend en herstellend vermogen. Dit betekent niet dat behandelen verkeerd is. Soms is ingrijpen noodzakelijk en levensreddend. Maar bij milde, vage of niet-acute klachten kan het verstandig zijn om eerst te observeren: rust geven, beweging aanpassen, voeding beoordelen en het verloop volgen. Zeker bij de Berner Sennenhond blijkt vaak dat het lichaam veel zelf kan, mits het niet voortdurend wordt bijgestuurd.

De rol van fokker en vereniging

Dierenartsen hebben kennis, ervaring en autoriteit. Voor veel eigenaren voelt hun advies als vanzelfsprekend en leidend. Dat maakt het niet altijd eenvoudig om vragen te stellen of om een andere afweging te maken. Zeker wanneer het om de gezondheid van de hond gaat, vraagt het zelfvertrouwen om niet direct te handelen.

Fokkers hebben hierin een belangrijke voorbeeldfunctie. Door ervaringen te delen en eigenaren te begeleiden, ontstaat ruimte om bewuste keuzes te maken en het gesprek met de dierenarts goed voorbereid aan te gaan. Niet om adviezen te negeren, maar om ze samen te wegen in de context van dit ras, deze hond en dit moment. De rol van de NBSV is adviserend en ondersteunend: informeren, nuanceren en helpen afwegen, niet voorschrijven. Zo worden Berner-eigenaren beter toegerust om samen met hun dierenarts passende beslissingen te nemen voor hún hond.

Tot slot

De Berner Sennenhond is gebouwd voor eenvoud. In een complexe wereld vraagt dat om maatwerk, geduld en soms om minder doen in plaats van sneller handelen.

Misschien is dat wel de belangrijkste les die het boerenleven van de Berner ons vandaag nog kan leren.